

God jul!

Tidsskriftets julenummer er som vanlig omfangsrikt og satt sammen av artikler med en litt annen tematikk enn i årets andre utgaver. Vi håper alle kan finne noe av interesse! Ved årets slutt ønsker vi å takke alle som har bidratt til 2009-årgangen ved å skrive, kommentere og diskutere. En spesiell takk til dem som har deltatt bak kulissene gjennom faglig vurdering og kvalitetssikring av artiklene (s. 2584).

Neste nummer av Tidsskriftet kommer 14. januar 2010. Vi i redaksjonen ønsker bidragsyttere og lesere god jul!

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Tidsskrift for Den norske legeforening

Legenes hus
Akersgata 2
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Redaktør
Charlotte Haug

Medisinske redaktører
Are Brean
Michael Bretthauer
Petter Gjersvik
Trine B. Haugen
Åslaug Helland
Erlend Hem
Geir Jacobsen
Anne Kveim Lie
Siri Lunde
Mette Sagsveen
Preben Aavitsland

Redaksjonskomité
Guri Rørtveit (leder)
Lill-Tove Rasmussen Busund
Ola Dale
Karl Otto Nakken
Geir Riise
Cecilie Risøe
Baard-Christian Schem
Annetine Staff

Faste medarbeidere
Anne Forus
Anne Langdalen
Guttorm Raknes
Jan Didrik Schjøtt
Anne Kathrine Sebjørnsen
Kari Skinningsrud
Olav Spigset
Kari Tveito
Marit Tveito
Leiv Otto Watne
Ragnhild Ørstavik

Sentralbord 23 10 90 00
Redaksjon 23 10 90 50
Telefaks 23 10 90 40
www.tidsskriftet.no

tidsskriftet@legeforeningen.no
annonser@legeforeningen.no

Redaksjonssjef
Anne Ringnes

Produksjonssjef
Berit Seljebotn

Manuskriptredaktører
Åslaug Flo
Marit Fjellhaug Nylund
Raida Ødegaard

Bilderedaktør
Anne Gitte Hertzberg

Redaksjonssekretærer
Jorunn B. Kvarme
Gunn Marit Seberg

Nettredaksjonen
Nettredaktør Stine Bjerkestrand
Kari Ekelund
Eline Feiring
Ine E. Furulund
Gro Rabben
Tengel Sandtrø
Anne Aaby

Prosjektutvikler
Frauke Becher

Markedsseksjonen
Markedsjef Ellen Bye Knutsen
Anne-Britt Dahl
Karin Wallin
Mira Østbye

Desember måned, detalj fra glassmaleri i katedralen i Chartres. Foto © Adrian Fletcher, www.paradoxplace.com

Mennesket og grisen

Grisens og menneskets kulturhistorie er tett sammenvevet. Gris ble holdt som husdyr i flere kulturer allerede for over 10 000 år siden, og på tross av religiøse tabuer er svin fortsatt den aller vanligste kjøttspise i hele verden. Årets siste forsidebilde i Tidsskriftet illustrerer dette. Bildet er fra katedralen i den franske byen Chartres. Utsnittet er fra en serie glassmalerier fra 1200-tallet som viser ulike sentrale gjøremål gjennom årets 12 måneder. Slaktning av gris er valgt som symbol for måneden desember.

Hvordan kan det ha seg at dette svært sosiale og høyt intelligente dyret, som både genetisk og historisk er en av våre aller nærmeste blant dyreartene, er blitt et symbol på grådighet, urenslighet og fråtsing? Denne dobbeltheten i vårt forhold til grisen har lange tradisjoner. Allerede i 3. Mosebok omtales grisen som et urent dyr, og når Odyssevs mannskap i gresk mytologi skal omskapes til noe riktig ekkelt noe, omskapes de til, nettopp, griser.

Ikke bare kulturelt, men også medisinsk, har vi et dobbelt forhold til grisen. Svinekjøtt kan overføre flere alvorlige infeksjonssykdommer til mennesket. Cysticerkose er for eksempel en av verdens vanligste årsaker til ervervet epilepsi, og den pågående svineinfluensaepidemien viser at selv mennesker som ikke spiser svinekjøtt, kan få sykdommer fra gris. Samtidig har medisinsk bruk av gris stadig funnet nye områder, fra insulinproduksjon til organer for transplantasjon, fra øvelsesdyr for krigskirurgi til modeller for alt fra alkoholisme til stamcelleforskning. På side 2660 i dette nummer av Tidsskriftet kan du lese Stormorkens artikkel om hvordan undersøkelse av blødende smågris førte til kunnskap om alloimmun antistoffdanning.

Grisen er den av alle firbeinte vesener som fremst av alt forbindes med julen. Selv om de færreste av oss slakter hjemme lenger, går det, som forsidebildet viser, en ubrutt lenke av julepølser og stekt svinekjøtt gjennom julens europeiske kulturhistorie, helt frem til årets ferske marsipan-griser. God jul!

Are Brean
are.brean@siv.no
Tidsskriftet